

**УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ**

МЕНАЏМЕНТ У ЗДРАВСТВУ

ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ

СЕПТЕМБАР, 2006

Програм подразумева 13 модула, који се остварују у континуитету (један за другим). Облици наставе су предавања, семинари као и облици наставе својствени PBL методу (PBL od eng.l Problm Based Learning). Провера знања и стечених вештина подразумева решавање тестова и одбрану писаног есеја на крају сваког Unitа, као и колективну или индивидуалну одбране завршних есеја на крају појединих Modula. По успешном завршетку свих модула предвиђена је израда и одбрана финалног рада.

ПЛАН СТУДИЈА:

Бр	МОДУЛ	БРОЈ САТИ	СЕМЕСТАР	МЕТОД
1	ПОЛИТИКА И СИСТЕМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	36	ТРЕЋИ	non PBL
2	БАЗИЧНЕ ВЕШТИНЕ У ИНФОРМАТИЦИ	72		non PBL
3	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК ЗА МЕНАѢРЕ	108		non PBL
4	ВЕШТИНЕ КОМУНИЦИРАЊА	108		non PBL
	УКУПНО	324		
5	АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНЕ СИТУАЦИЈЕ	72	ЧЕТВРТИ	PBL
6	ПЛАНИРАЊЕ У ЗДРАВСТВУ	72		PBL
7	УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ РЕСУРСИМА	108		non PBL
8	ЗДРАВСТВЕНА ЕКОНОМИКА И ФИНАНСИЈЕ	72		non PBL
	УКУПНО	324		
9	ПРОЦЕНА ЗДРАВСТВЕНИХ ТЕХНОЛОГИЈА	72	ПЕТИ	non PBL
10	ЗДРАВСТВЕНО ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ	36		non PBL
11	ИСТРАЖИВАЊА У ЗДРАВСТВУ	72		PBL
12	ЕВАЛУАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНИХ СЕРВИСА	72		PBL
13	ПОСЛОВНО ПРАВО ЗА МЕНАѢРЕ	72		non PBL
	УКУПНО	324		
	СВЕГА	972		

ПРОГРАМ СТУДИЈА (основне одредбе):

Модул 1: ПОЛИТИКА И СИСТЕМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Општи циљеви учења:

1. Анализирати организацију здравственог система округа (дистрикта) засновану на принципима и елементима примарне здравствене заштите.
2. Описати стратегију Светске здравствене организације *Здравље за све* у двадесет-првом веку и дискутовати о њеним импликацијама.
3. Скицирати обим и функције децентрализације као и улогу *менаѢера* примарне здравствене заштите.
4. Дискутовати о значењу и импликацијама учешћа заједнице у креирању и организацији примарне здравствене заштите.

Садржај:

Овај модул се бави разумевањем основних принципа стратегије *Здравље за све* (HFA - Health for all), примарне здравствене заштите и организације здравствених сервиса, а састоји се од две јединице (Units).

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Описати порекло HFA стратегије и потребу њеног обнављања
2. Описати старе и нове изазове са којима се суочава HFA стратегија
3. Описати основне вредности, циљеве и смернице HFA у 21. веку
4. Описати политичку основу и са њом повезане акције неопходне за имплементацију стратегије HFA у 21. веку.
5. Описати акције које треба да предузму Владе да би се успешно применила стратегија HFA у 21. веку.

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Описати основне карактеристике Здравственог система дистрикта (DHS - District Health System)
2. Утврдити и описати основне задатке/функције DH менаѢера и тима.

3. Утврдити заступљеност РНС принципа и елемената у ДН систему.
4. Описати начине децентрализације алтернативне ДНС.
5. Описати улогу и могуће нивое учешћа заједнице у ДНС.

Модул 2: ИНФОРМАТИКА (Базичне вештине у информатици)

Општи циљеви учења:

1. Стећи сигурности у основама software-а неопходну за израду докумената током студија.
2. Упознати се са hardware-ом који обезбеђује Факултет (PC, штампачи, LAN, приступ интернету).
3. Употреба Outlook Express-а и Internet Explorer-а.
4. Разумети основе Word-а. Како креирати и штампати документ који ће одговарати стандардима.
5. Разумети основе Excel-а. Како стварати и употребљавати spreadsheet.
6. Разумети основе PowerPoint-а. Како припремити презентацију резултата.

Садржај:

Циљ модула је да унапреди вештине студента у основним знањима из Word-а, Excel-а, PowerPoint-а, Internet Explorer-а, Outlook Express-а и заснива се на четири јединице (Units) које се не заснивају на “Учењу заснованом на решавању проблема” (PBL – Problem Based Learning).

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Стећи сигурност у LAN-у, E-mail и IP комуникацијама.
2. Употреба Outlook Express-а и Internet Explorer-а.
3. Разумети значење SMTP и POP сервера
4. Сачинити извештај

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Разумети ланац: Hardware, I/O devices, CPU, RAM, HD, OS, Applications.
2. Разумети основе употребе оперативног система Windows.
3. Управљање (навигација) HD структуром.
4. Разумети основе Word-а.

Unit 3 - Специфични циљеви учења

1. Разумети основе Excel-а
2. Навигација између ћелија (елемената)
3. Уношење формула
4. Копирање доле и десно
5. Додавање/уклањање редова/колоне
6. Израда графика

Unit 4 - Специфични циљеви учења

1. Разумети основе PowerPoint-а
2. Додати Excel графику
3. Употреба slide show-а
4. Разумети slide master
5. Додавање једноставних радњи објектима и слајд транзиција

Модул 3: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК ЗА МЕНАџЕРЕ

Модул 4: ВЕШТИНЕ КОМУНИЦИРАЊА

ПРВИ ДЕО

Општи циљеви учења:

1. Схатити и препознати основне елементе процеса људског комуницирања
2. Идентификовати и постати свестан сопственог начина комуникације са другим људима и унапредити га у различитим контекстима
3. Научити како организација и професионална улога могу утицати на људске односе у здравственој пракси
4. Унапредити усредсређивање на потребе наших клијената и пацијената
5. Као здравствени менаџер бити отворенији и мотивисанији за размену културалних искустава у интернационалним односима

ДРУГИ ДЕО

Општи циљеви учења:

1. Схатити процесе који утичу на везе између организације и окружења усредсређивањем на комплетно функционисање екстерних комуникација здравствене организације.
2. Утврдити различите процесе екстерних комуникација: финансиске, снабдевачке, институционалне, спонзорске, партнерске.
3. Дефинисати основне елементе социјалног маркетинга упоредо са могућностима примене у програмима здравствених сервиса.

4. Успоставити етички приступ спонзорским активностима.

Модул 5: АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНЕ СИТУАЦИЈЕ

Општи циљеви учења:

1. Идентификовање података и информација потребних за анализу ситуације
2. Опис различитих приступа у прикупљању података
3. Процена квалитета информација
4. Анализа и интерпретација доступних података
5. Идентификовање популационих група високог ризика
6. Употреба података прикупљених на основу узорка, за процену читаве популације (екстраполација)
7. Писање и презентација извештаја о ситуационој анализи
8. Употреба SPSS software пакета за унос и анализу података

Остали циљеви овог модула су:

1. Упознавање са основним принципима методе PBL.
2. Развијање вештина рада у групи и изградње односа унутар ње
3. Унапређивање вештина комуницирања

Садржај

Модул третира разумевање основних принципа стратегије HFA ... и састоји се од две јединице:

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Набрајање главних врста информација потребних за описивање здравственог профила дистрикта
2. Описујући предности и недостатке уочити разлике између рутинског и *ad hoc* здравствено информационог система
3. Набрајање различитих извора информација навођењем предности и недостатке
4. Идентификовати и интерпретирати различите индикаторе обухваћене ситуационом анализом
5. Утврдити стандарде квалитета главних индикатора
6. Описати која стања одражава сваки индикатор

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Уочити разлику у природи информација које се могу обезбедити квалитативним и квантитативним методама за прикупљање података
2. Описати одлике, домете и ограничења метода и алата (оруђа) за прикупљање квалитативних и квантитативних података
3. Дефинисати и применити критеријуме валидности, поузданости и потпуности у процењивању квалитета информација:

Модул 6: ПЛАНИРАЊЕ ЗДРАВСТВЕНИХ СЕРВИСА - 90 часова PBL

Општи циљеви учења:

1. Оценити потребу планирања у здравственом сектору
2. Регистровати конфликте које може генерисати процес планирања
3. Спровести исправан процес утврђивања приоритета
4. Одабрати стратегију за постизање сагласности око здравствених приоритета
5. Прецизно дефинисати које су главне компоненте плана
6. Прикупљање поузданих информација о цени активности и утврдити буџет
7. Финализирати детаљни предлог пројекта

Садржај

Овај модул треба да оспособи студенте да критички процењују различите факторе који су у основи и факторе који утичу на процес планирања, да усвоје неке од неопходних правила за спровођење план и да процене ограничења сваког од приступа овој фундаменталној менаџерској функцији.

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Објаснити разлоге који су у основи процеса планирања.
2. Распознати стратегијски карактер и различите приступе планирању.
3. Извршити анализу "stakeholder"-а и предвидети могуће конфликте/савезништва
4. Коментарисати главне импликације HSR-а (Health services resources) на планирање

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Описати кораке у процесу одређивања приоритета
2. Применити квантитативне и квалитативне методе за одређивање приоритних проблема здравства

3. Предложити и применити методе које обезбеђују учешће заједнице у процесу планирања

Unit 3 - Специфични циљеви учења

1. Прилагодити расположиве стратегије за савладавање одабраног здравственог проблема
2. Проценити која стратегија је кохерентна са националном здравственом политиком
3. Критички проценити cost-efektivnost различитих стратегија
4. Јасно и транспарентно одлучити у погледу приоритетних интервенција,

Unit 4 - Специфични циљеви учења

1. Описати све кључне компоненте пројектног циклуса (циљ, смернице, индикаторе, активности и одговарајуће цене, претпоставке, мониторинг, евалуација)
2. Анализирати стратегију коју треба применити у току управљања пројектним циклусом и уочити одговарајуће циљеве, смернице и учинке (стратегијско планирање).

Unit 5 - Специфични циљеви учења

1. Извести исправну анализу трошкова (cost analysis) активности
2. Финализовати предлог пројекта са дефинисаним активностима, ценама и претпоставкама (assumptions)

Модул 7- УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ РЕСУРСИМА (ПОТЕНЦИЈАЛИМА) - 72 часа non PBL

Општи циљеви учења:

1. Обавити делотворни надзор људских потенцијала (HR - Human Resources)
2. Распоредити HR сагласно стратегијском планирању и најприменљивијем моделу организације
3. Мотивисати и повећати задовољство HR-а
4. Приказати различите менаџерске стилове
5. Вођење у правцу постизања циљева

Садржај

HR модул се заснива на логичком менаџерском циклусу. Комплетирајући овај модул на бази 4 главне теме, сваки учесник ће бити у стању да развије личне вештине као и вештине стварања тима и лидерства.

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Регрутовање и селекција радника
2. Принципи изградње тима (team building)
3. Опис посла и квалификације за посао
4. Стварне и процењене потребе
5. Оријентација и распоређивање ново-запослених у организацији

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Анализирати и описати различите теорије и стилове лидерства
2. Упознати сопствени лидерски стил
3. Разумети разлике између лидерства и менаџерства
4. Разјаснити различите теорије мотивације

Unit 3 - Специфични циљеви учења

1. Схватити принципе евалуације посла и оцене извршења
2. Разумети принципе управљања организацијом према циљевима (MbO - Management by Objectives);
3. Оспособити се за трансформисање проблема у циљеве, изазови и могућности;
4. Оспособити се за евалуацију pro et contra MbO
5. Успоставити систем за обуку и континуирану едукацију здравствених радника

Unit 4 - Специфични циљеви учења

1. Разумети комплексност и промене;
2. Евалуирати pro et contra променама
3. Схватити принципе управљања културалним променама;
4. Разумети принципе организационе културе;
5. Оптимизовати процес управљања вертикалним и хоризонталним мрежама;

Модул 8: УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИСКИМ РЕСУРСИМА 72 часа non PBL

Општи циљеви учења:

1. Професионално усмеравање међу различитим опцијама одрживог и правичног финансирања здравствених сервиса у амбиенту здравствене реформе
2. Стећи јасно разумевање и знање о финансиском менаџменту и обухваћеним менаџерским задацима
3. Овладати финансиском и економском комплексношћу управљања здравственим сервисима на нивоу дистрикта
4. Употребити информације о ценама за побољшање менаџерских одлука

Садржај

Циљ модула је оријентисање професионалаца између различитих опција одрживог и правичног финансирања здравствених сервиса у условима реформе здравства и оспособљавање менаџера да, коришћењем информација које омогућају доношење бољих одлука, овладају финансиском и економском комплексношћу организација које пружају здравствену заштиту.

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Разумевање механизма унапређивања финансиске одрживости здравствених сервиса
2. Испитати импликације различитих финансиских стратегија на приступачност, правичност, квалитет, ефикасност и ефективност
3. Схватање утицаја (импакт) финансиских реформи у здравственој заштити на основу лекција научених из интернационалних искустава

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Описати оквир (костур) финансиског менаџмента и његове оперативне системе подршке на нивоу дистрикта
2. Развити упутства са улогама и функцијама финансиског менаџмента, за дистрикт менаџере, менаџере срвса и финансиско-административно особље

Unit 3 - Специфични циљеви учења

1. Створити јасну слику дистрибуције средстава, и коришћења здравствених ресурса дистрикта.
2. Сачинити информацију за планирање и расподелу средстава у намери реструктурирања сервиса и промене шаблона неједнаке доступности и неефикасности

Unit 4 - Специфични циљеви учења

1. Употреба методологије за анализу цена
2. Употреба оруђа за компетентне менаџерске одлуке засноване на подацима о ценама

Модул 9: ПРОЦЕНА ЗДРАВСТВЕНИХ ТЕХНОЛОГИЈА (HTA - HEALTH TECNOLOGY ASSESSMENT)

Општи циљеви учења:

1. Стећи свеобухватну визију о улози HTA у процесу доношења одлука.
2. Описати концепт и аналитичка оруђа HTA-а.
3. Описати процес (корак) које употребљава HTA.
4. Идентификовати и описати допринос који здравствена економика може пружити HTA-у
5. Описати значај етичких и законских аспеката HTA-а

Модул 10: УПРАВЉАЊЕ ЗДРАВСТВЕНО ИНФОРМАЦИОНИМ СИСТЕМИМА

Општи циљеви учења:

1. Описати карактеристике здравствено информационог система
2. Дискутовати улогу здравствено информационог система као оруђа за планирање и доношење одлука
3. Дискутовати утицај Географско информационог система (GIS) у процесу доношења одлука

Модул 11: ИСТРАЖИВАЊЕ ЗДРАВСТВЕНИХ СЕРВИСА

Општи циљеви учења:

1. Истражити проблеме повезане са менаџментом здравствених сервиса, коришћењем истраживачких метода и оруђа применљивих на здравствене сервисе
2. Формулисати оперативне препоруке и применити корективне акције за идентификовани проблем

Садржај

Модул покрива поља квантитативних и квалитативних метода које се користе у изучавању здравствених сервиса и система, са циљем да унапреди квалитет и организацију здравствених сервиса. Модул ће укључити низ тема на путу од идентификовања проблема до имплементације његових решења.

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Идентификовати кораке које треба следити у дизајнирању истраживачког протокола
2. Идентификовати кораке у формулисању истраживачког питања
3. Идентификовати критеријуме за формулисање одговарајућих циљева истраживања
4. Применити критеријуме у циљу идентификовања одговарајуће студије
5. Утврдити која је оруђа најделотворније применити
6. Дизајнирати упитник

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Израчунати величину узорка
2. Описати предности и недостатке различитих метода узорковања
3. Идентификовати критеријуме за избор најподесније методе узорковања
4. Описати кораке у изабраној процедури узорковања

Unit 3 - Специфични циљеви учења

1. Дефинисати план анализе
2. Спровести анализирање прикупљених података
3. Проширити закључивање на укупну популацију

Модул 12: ЕВАЛУАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНИХ СЕРВИСА 72 часа PBL

Општи циљеви учења:

1. Дефинисати евалуацију и описати њене главне карактеристике укључујући, сврху/употребу и типове/компоненте
2. Формулисати евалуациона питања (EQs - Evaluating Questions)
3. Развити дизајн евалуационог истраживања
4. Развити оквир за узорковање и испитати могућност генералисања, екстерну валидност и трансферабилност
5. Описати различите квалитете метода процене у евалуирању сервиса
6. Идентификовати и користити основне квантитативне и квалитативне методе прикупљања података
7. Описати уобичајена ограничења, предрасуде и проблеме који се могу сусрести током евалуације
8. Развити план евалуације
9. Критички преиспитати евалуациони извештај

Садржај

Циљ модула је оријентација професионалаца у евалуационим процесима, оспособљавање менаџера да критички процењују различите факторе који исходе из и који утичу на ове процесе, да управљају факторима и развију евалуациони план

Unit 1 - Специфични циљеви учења

1. Дефиниције, типови, базични принципи евалуације
2. Зашто спроводимо евалуацију? (употребе/сврхе/користи)
3. Опис програма (идентификовање проблема, очекивани ефекти, активности, ресурси, контекст, утицај околности и окружења), дијаграмско представљање секвенци које воде резултатима програма.
4. Типови, извори и кораци у формулисању евалуационих питања
5. Идентификовање главних евалуационих питања
6. Потреба за уситњавањем општих евалуационих питања (EQs) на мања
7. Формулисање позадине (background) евалуационог плана
8. Одређивање голова, циљева и специфичних циљева

Unit 2 - Специфични циљеви учења

1. Детерминисати евалуациони модел
2. Идентификовати и описати општи истраживачки евалуациони дизајн
3. Идентификовати мања питања на која треба дати одговоре у склопу сваког евалуационог питања
4. Идентификовати и описати општи квалитет метода за процену

Unit 3 - Специфични циљеви учења

1. Описивање и избор општих техника за узорковање (могућност генералисања, екстерна валидност и трансферабилност)
2. Развијање индикатора за сваки појединачни специфични циљ
3. Идентификовати потребне податке и изворе информација,
4. Одабирање техника за прикупљање података (квантитативне, квалитативне)
5. Сажимање предходних информација у циљ - индикатор - податак - матрикс
6. Детерминисати план анализе и за квалитативне и за квантитативне податке

Unit 4 - Специфични циљеви учења

1. Утврђивање активности
2. Припрема активности - имплементација плана и предлог ресурса
3. Скицирање плана дисеминације и коришћења евалуационог процеса и резултата
4. Утврђивање могућих ограничења и препрека у евалуацији
5. Приказивање, прерађивање и израда завршног евалуационог плана

Модул 13: ПОСЛОВНО ПРАВО ЗА МЕНАџЕРЕ